

Sint Martinus

Parochieblad van de Oud-Katholieke parochie te Groningen

Jaargang 43 nr. 3

HERFST 2017

HAPPY
40
BIRTHDAY

Het parochieblad verschijnt 4x per jaar.
nr. 1 Vasten / Pasen
nr. 2 Zomer
nr. 3 Herfst
nr. 4 Advent / Kerst

Het volgende nummer verschijnt eind februari. De redactie sluit op 10 december 2017.

Redactieadres

Witte de Withstraat 2A
9726 EC Groningen
email: redactie@groningen.okkn.nl

Abonnementen

Het parochieblad is een uitgave die vanaf 2017 digitaal kosteloos wordt verstrekt aan leden, gastleden en belangstellenden. De papieren versie kost 25 euro per jaar. Als u zou willen bijdragen in de kosten van het parochieblad, dan zijn giften van harte welkom op de bankrekening van de parochie, o.v.v.: bijdrage parochieblad.

Adreswijzigingen

Uw wensen aangaande adressering van dit parochieblad kunt u sturen naar onze secretaris.

Advertenties

Het parochieblad kent een brede verspreiding in de noordelijke provincies, maar ook in de rest van Nederland. Daarom is dit blad een ideale plek om op een betaalbare manier te adverteren. U kunt ook in dit blad adverteren. Neem daartoe contact op met de redactie voor de mogelijkheden en de prijzen. Familieberichten van parochianen, gastleden en belangstellenden kunnen kosteloos worden geplaatst.

WWW

De parochie is ook te vinden op het web. Kijkt u op onze website voor Groningen op:
www.groningen.okkn.nl

Bij de kافت:

Op 9 september was de kerk open voor bezoekers tijdens Open Monumentendag.

Inleiding.....	2
Agenda.....	3
Parochianen stellen zich voor.....	4
Viering in Emmen.....	7
A Festival of Nine Lessons and Carols.....	8
St. Michaël feest in Groningen.....	9
Oog in oog met de vijand.....	10
Wijs mij de weg die ik gaan moet.....	11
Zegenen en.....	12
Van hart tot hart.....	14
Memento mori.....	16
Open Monumentendag in de Sint Martinuskerk.....	17
Kooksels en baksels uit de pastorie.....	18
Vieringen.....	19

Mededelingen

In verband met de bezuinigingen in de parochie is het parochieblad, zoals besproken in de parochie, in principe digitaal. Sommigen hebben aangegeven dat ze het per post willen blijven ontvangen en daarvoor zullen exemplaren worden opgestuurd.

De pastoor is voortaan telefonisch alleen nog te bereiken op: 06-278 65 967

Het leven begint bij veertig

Het afgelopen jaar is er veel gebeurd in de parochie. Zo hebben we een nieuw orgel in gebruik genomen, iets wat door de inzet van velen, zowel financieel als fysiek, mogelijk is gemaakt. Onlangs hebben we ook de eerste verjaardag van kerkwijding gevierd en zo maken we telkens weer mooie momenten mee, die bijdragen aan het samen kerk zijn.

Het leek wel alsof het leven opnieuw aan het beginnen was, toen we een tijdje terug in het kerkbestuur tot de ontdekking kwamen dat onze parochie dit jaar veertig jaar bestaat! Dat is natuurlijk reden voor weer een feestje. Zo mogen we dus letterlijk vormgeven aan een vierende kerk.

Dat deed mij nadenken over de uitdrukking die ik vooral vroeger hoorde: het leven begint pas bij je veertigste. Als je erover nadenkt lijkt er een kern van waarheid in te zitten. Toen de parochie in 1977 werd geboren, begonnen de kinderjaren. Alles was nieuw en spannend en het was een hele ontdekkingstocht als beginnende parochie. Daarna kwam het volwassen worden. De parochie werd een plek waarin nieuwe relaties werden aangegaan en er werd regelmatig verhuisd. Net zoals in een mensenleven ontmoetten we nieuwe en inspirerende mensen, maar verdwenen er ook mensen uit ons parochieleven. Een huis dat een levend lichaam is, naar ome Huub. Het was dus niet altijd eenvoudig en soms leidde dat tot een crisis, misschien wel een midlifecrisis.

Toch gaat de parochie nog altijd maar door. Ze geeft niet op en weet steeds beter dat er momenten zijn waarop het zwaarder is dan anders, maar meer en meer kunnen we ook genieten van de

mooie momenten samen. De relatie lijkt zich steeds verder te verdiepen. Het parochieleven krijgt verder vorm in mensen die erbij zijn gekomen en die ja durven te zeggen tegen de parochie. Zo mogen we op 17 december het heilig Vormsel vieren met Grietko, Carla, Gea en Willy, waarbij Willy dit combineert met haar toetreden als lid van onze parochie. En ondertussen zijn er meer mensen die flirten met onze parochie, die op zoek zijn naar verdieping in het geloof, naar wat we elkaar te bieden hebben. Ze zoeken ernaar hoe God hen roept in hun leven en hoe ze daar gehoor aan kunnen geven.

De parochie krijgt vastigheid in haar leven en zo langzamerhand wordt het tijd om aan kinderen te denken. Zo kwam de vraag bij mij of we niet meer vorm konden geven aan de geloofsontwikkeling van kinderen. Dit was al lang een wens van mij, maar het was niet zo eenvoudig om dat op te zetten, zeker als je nog maar relatief weinig kinderen in de parochie hebt. We ontmoetten weleens een gezin, dat echter niet als 'pioniers'gezin wilde gelden. Zo bleef het dus bij wat kinderactiviteiten en ad-hoc samengestelde kinderkerkbijeenkomsten. Soms heb je dan een engel nodig om je op weg te helpen en die kwam. Deborah van Arragon merkte op dat de behoefte er was, maar dat we het moeilijk vonden het op te zetten. Zij heeft heel veel ervaring met kinderkerkwerk en in die hoedanigheid is zij ook actief in Grace Anglican Church. Toch komt ze ook graag hier en ze bood aan om ons te helpen. Zo zijn we dus op 5 oktober van start gegaan met een groepje mensen die zich actief willen inzetten voor de kinderkerk onder haar bezielende leiding.

Zo gaat het verhaal van onze parochie weer een stap verder. Telkens weer wordt er een ervaring aan haar leven toegevoegd. We mogen met recht trots zijn op onze parochie, waarin steeds meer mensen zich geïnspireerd voelen. Er is genoeg te doen en iedereen is welkom om met ideeën te komen en zich ervoor in te zetten.

Ik ben iedereen in de parochie zeer dankbaar voor de alles wat we weten te bereiken samen!

Pastoor Victor

Repetitie Lessons & Carols

26 oktober, 19:30

A Festival of Nine Lessons & Carols

9-10 december, 19:30

Bediening H. Vormsel

17 december, 11:00

Parochianen stellen zich voor

Dag mede-parochianen! Dan is het nu mijn beurt om me voor te stellen. In tegenstelling tot velen van jullie met mooie lange levensverhalen heb ik nog niet zo heel veel meegemaakt. Toch zal ik wat proberen te vertellen over wie ik ben en hoe ik in deze kerk ben terechtgekomen. Mijn naam is Thomas van Essen, ik ben op dit moment 21 jaar en studeer Midden-Oostenstudies en Theologie aan de RUG hier in Groningen. Ik ben een geboren en getogen stadjer, of, om nog preciezer te zijn: een Eusterparker. Ik ben geboren in Groningen en woon nog steeds aan de Gorechtkade in de Oosterparkwijk, samen met mijn ouders en mijn zusje (18 jaar). In september 2014 begon ik met mijn bachelor Midden-Oostenstudies. Ik koos hiervoor omdat de studie werd gekenmerkt door een combinatie van vakken over onderwerpen die mij erg interesseerden. Zo leer je een moderne taal uit het Midden-Oosten (in mijn geval is dat Arabisch) en volg je verschillende

vakken over religie, moderne politiek, geschiedenis en literatuur. Na een jaar gestudeerd te hebben vond ik dat ik toch eens naar het gebied moest gaan dat ik bestudeerde. Ik bedoel, het is toch een beetje vreemd als je Midden-Oostenstudies studeert terwijl je er nog nooit geweest bent. Dus onderbrak ik mijn studie een jaar en vertrok ik in november 2015 naar Jordanië. Tijdens mijn reis bezocht ik Jordanië, Israël, Palestina, de Verenigde Arabische Emiraten, Pakistan, Griekenland en Spanje. (Nee, inderdaad niet allemaal landen in het Midden-Oosten.) Het was een zeer goede ervaring en de culturen van het Midden-Oosten bevielen mij gelukkig ook in het echt in plaats van enkel op papier.

Na deze reis besloot ik dat ik ook graag theologie zou willen studeren. Het was niet zo dat ik hierachter kwam tijdens of door mijn reizen. Ik had theologie altijd al een interessante studie gevonden. Dus zo begon ik in september 2016 met

- Faisal Moskee in Islamabad, Pakistan

theologie aan de RUG en ging ik verder met Midden-Oostenstudies. Afgelopen december ben ik begonnen met een bestuursjaar bij het Studentenplatform Levensbeschouwing (GSp). Dit is een studentenorganisatie die activiteiten organiseert over levensbeschouwing in de brede zin. Maar ook nu lonkt het Midden-Oosten weer. Begin november ga ik tien weken naar Amman voor een cursus Arabisch.

Zoals velen van jullie zullen weten ben ik niet van huis uit oud-katholiek maar vrijgemaakt-gereformeerd. We gingen als gezin altijd naar de Oosterkerk. Ik heb nog steeds positieve herinneringen aan die kerk. Het was een grote kerk met misschien wel tweeduizend leden en er werd veel gedaan voor de jeugd in de kerk. Toch kan ik zeggen dat het nooit echt voelde als mijn kerk, meer als de kerk van mijn ouders. Ik denk dat de eerste keer dat ik daar achter kwam was

- Famedag; v.l.n.r. Herbert, Margriet en Talitha toen ik in de zesde klas een weekend alleen thuis was. Het gaf me een ongemakkelijk gevoel om in mijn eentje te gaan, dus besloot ik een andere kerk te bezoeken. Zo bezocht ik een viering in de Sint Jozefskathedraal. Mijn ouders hebben altijd de oecumene een warm hart toegedragen en niet alleen in woorden, maar ook in daden. Zo gingen we als we in het buitenland op vakantie waren altijd naar de dichtstbijzijnde kerk. Zo kwam ik erachter dat er allerlei soorten kerken bestaan en dat er eigenlijk maar één grote Kerk bestaat, waar al die kerken deel van uitmaken.

De eerste keer dat ik echt goed geïnteresseerd raakte in de katholieke traditie, was denk ik toen ik tijdens mijn tussenjaar na de middelbare school een week te gast was in een Jezüietenklooster in Wales. Misschien ietwat jong en naïef had ik na het zien van het tv-programma 'Op zoek naar God' besloten ook een

stille retraite à la Ignatius van Loyola te doen om zo God te ontmoeten. De kloosterlingen waren er op een bijna evangelische manier van overtuigd dat iedereen iets van God zou ervaren. Maar dat was voor mij niet het geval. Toen was ik daar best wat teleurgesteld over, maar achteraf kijk ik tevreden terug op die acht dagen van stilte. Ik begon erachter te komen dat de katholieke traditie beter bij mij paste dan het verstandelijke gereformeerde, waarbij alles (in het eigen kader) theologisch moet kloppen, en het naïeve evangelische, waarbij God naar mijn mening te simpel wordt gemaakt. Toch was het rooms-katholicisme een iets te grote stap voor mij als gereformeerde jongen.

Toen ik erachter kwam dat er zoiets bestond als de Oud-Katholieke Kerk, was ik toch erg nieuwsgierig. Toen het kerkgebouw aan de Witte de Withstraat af was, besloot ik om maar eens langs te komen. Zo leerde ik deze parochie langzamerhand kennen. Dat was soms lastig en spannend. Onze parochie bestaat uit een kleine en hechte gemeenschap, die vooral (toen zeker) uit oudere mensen bestaat en als jonge nieuweling had ik toch het gevoel dat ik echt actief mijn best moest doen om 'binnen te komen'. Ook moest ik wennen aan de liturgie en moest ik leren dat geen enkele kerk precies aansluit op je eigen wensen en voorkeuren. Maar ik heb hier echt een thuis gevonden en ben mij deel van de parochie gaan voelen. Tijdens de inwijding van het kerkgebouw begin september vorig jaar besloot ik dat ik graag ook echt lid wilde worden van deze parochie en dus van de Oud-Katholieke Kerk. Een mooi moment was mijn toetreding op 18 december vorig jaar. De Oud-Katholieke Kerk is een kerk die bij mij past. Een kerk die niet star is, maar openstaat voor het goede van deze tijd en cultuur. Een kerk

met ruimte voor gevoel en mysterie en met Christus in het middelpunt. Een kerk met ruimte voor individuele beleving en invulling van het geloof, maar met een vaste basis in twee millennia van Christelijke traditie.

- Het ontvangen van de reiszegen voor vertrek naar het Midden-Oosten

Wilt u ook vertellen over uw geschiedenis in en ervaringen met de Oud-Katholieke Kerk? Mail uw tekst naar redactie@groningen.okkn.nl.

Zondag 24 september was ik aanwezig bij een viering van de oud-katholieke parochie van de Heilige Martinus. Deze viering werd gehouden in de Holtingerhof. Dit was de tweede keer dat ik een viering van deze parochie in de Holtingerhof meemaakte. Hoewel de viering in het parochieblad Het Vierluik was aangekondigd, waren er jammer genoeg erg weinig mensen aanwezig.

Ik kan alle gelovige en ook niet gelovige mensen aanraden om een dienst van deze parochie bij te wonen. Je voelt er zo ontzettend bij betrokken en opgenomen door alle aanwezigen. Er gaat warmte uit van de viering en die voel je letterlijk.

Voor de aanvang van de dienst kun je een schriftelijk intentie aanvragen. Deze wordt dan tijdens de viering voorgelezen. Het heeft mij erg goed gedaan om bij de viering aanwezig te zijn.

- Holtingerhof

A Festival of Nine Lessons and Carols

Het Festival of Nine Lessons & Carols is een traditie in de Anglicaanse Kerk en wordt gezien als voorbereiding op het kerstfeest. Bekende Engelse Christmas Carols, meezingmomenten en enkele Bijbelzingen. Het verwarmt je hart en tovert een glimlach op je gezicht. Dan is het echt Kerstmis!

Dit jaar willen we dit nu voor de derde keer opzetten, nu in een oecumenische samenwerking tussen de Rooms-Katholieke Salvator Maria gemeenschap van de Hildegardparochie, Grace Anglican Church en de Oud-Katholieke parochie v.d. H. Martinus.

Wil je meezingen? Geef je dan snel op voor ons gelegenheidskoor. Vanaf donderdag 26 oktober willen we namelijk dit gaan instuderen onder leiding van Leo van Noppen. We doen het op een laagdrempelige manier, waarbij gezelligheid voorop staat. Gezellig samen zingen. Naast de bekende titels zoals 'Once in Royal David's city' en 'Hark, the herald angels sing' zijn er in de loop der jaren nieuwe liederen gecomponeerd en bewerkt. Ook zullen we enkele Nederlandstalige Kerstliederen instuderen. Natuurlijk willen we het niet voor onszelf houden en willen we het twee keer uitvoeren. Op 9 december in de kathedrale kerk van St. Jozef en op 10 december in de San Salvatorkerk. Beide avonden om 19.30u

Wil je meedoen en vind je het leuk om te zingen, geef je dan snel op bij pastoor Victor Scheijde: pastoor@groningen.okkn.nl (voorkeur) of telefonisch via 06-27865967 (dinsdag en vrijdag tijdens kantooruren). Geef daarbij uw naam, adres, telefoonnummer en email adres op en bij welke stemgroep u hoort.

We starten op: **Donderdag 26 oktober 19.30u**

In: **De San Salvatorkerk, Van Starckenborgstraat 1 in Groningen**

Om de kosten te drukken voor de repetities vragen we een bijdrage van €35,-/ studenten en lage inkomens €15,- (de kosten mogen geen reden zijn om niet mee te doen, neem dan contact op met één van de pastores).

Pastoor Victor Scheijde, Oud-Katholieke parochie van de H. Martinus

The Revd Sam Van Leer, Grace Anglican Church

Pastor Arjen Jellema pr., Hildegardparochie, Salvator Maria gemeenschap

St. Michaël feest in Groningen

Vrijdagochtend (29 september) mocht ik als oud-katholiek pastoor samen met pastoor Wagenaar van de rooms-katholieke St. Jozefkathedraal in Groningen voorgaan in een korte kinderviering. Deze korte viering was speciaal voor alle klassen van de St. Michaëlschool georganiseerd op de feestdag van de H. Aartsengel Michaël en alle engelen (volgens de rooms-katholieke kalender de feestdag van de aartsengelen Michaël, Gabriël en Rafaël).

Zelf deed ik dat vanuit mijn betrokkenheid in het bestuur van de KOC (Katholieke Onderwijscentrale Groningen). Het was een bijzondere

viering waarin de plebaan de ruim 200 kinderen verwelkomde waarna een vertegenwoordiger van elke klas een prachtig versierde kaars neerzette op de communiebanken. Daarna las juffrouw Arianne een bijbels verhaal voor over St. Michaël en de draak. Samen sloten we af met het Onze Vader, een gebed van het feest en de zegen door de plebaan.

Samen kunnen we terugkijken op een prachtige ochtend en kijken uit naar volgend jaar!

Pastoor Victor

- Kinderen in de St. Jozefkathedraal luisteren aandachtig

Elk verhaal in de rubriek 'Parochianen stellen zich voor' in ons parochieblad is interessant, dankzij de unieke persoonlijke inhoud en de individuele stijl. Maar het spreekt vanzelf, gezien de beperkte plaatsruimte, dat de schrijvers zich moeten beperken. We missen dus iets: de verdieping.

Zo werd in de presentatie van Janneke en Ab Mollema wel, bijna terloops, melding gemaakt van Abs loopbaan bij de Koninklijke Luchtmacht, maar vernamen we daar verder geen details over. Begrijpelijk: de nadruk lag immers op de wederwaardigheden van het gezin Mollema en de kerkelijke geschiedenis van Janneke en Ab. Maar de officier Ab Mollema heeft ook veel te vertellen.

Ab heeft, op mijn verzoek, zijn ervaringen bij de Koninklijke Luchtmacht ten tijde van de Koude Oorlog beschreven voor het tweetalige kwartaalblad van de Pools-Nederlandse Culturele vereniging. De redactie heeft de tekst, die uit ongeveer drieduizend woorden bestaat, gesplitst in drie delen. Het eerste deel is onlangs verschenen. In de inleiding van de redactie lezen wij onder andere: "Als Officier Electronica, bij de Koninklijke Luchtmacht was hij nauw betrokken bij geavanceerde luchtverdedigingssystemen en stond hij oog in oog met de potentiële vijand."

"Het was het jaar 1956. De Hongaarse opstand was dagelijks nieuws op de radio. TV hadden we nog niet, maar de radiostem van Wim Dussel uit Boedapest herinner ik me nog steeds. De Koude Oorlog "voelde" af en toe best wel heet," schrijft Ab Mollema aan het begin van zijn relaas.

Op 1 juni 1964 meldde Ab Mollema zich als vrijwilliger aan bij de Koninklijke Luchtmacht voor de opleiding tot onderofficier met als specialisatie radio- en radartechniek. In 1968 kwam hij in aanmerking voor de verdere opleiding tot officier en mocht hij weer gaan studeren voor ingenieur in de elektronica. Vanaf het begin was de hele strategische inbedding van de Nederlandse krijgsmacht binnen de NAVO voor hem volkomen vanzelfsprekend. De NAVO werd in 1949 opgericht door Amerika, Canada en een aantal West-Europese staten op basis van het principe dat een aanval op een van de lidstaten een aanval is op alle NAVO-landen. Er heersten intense spanningen tussen het westelijke blok en het Oostblok.

In het eerste deel van de herinneringen van Ab Mollema vertelt hij hoe hij plotseling "oog in oog met de vijand" kwam te staan. Dat gebeurde in West-Duitsland: de Russische en westerse bezettingsmachten mochten in elkaars zones militaire inspecties uitvoeren. "En zo kon het gebeuren dat ik eens midden in de nacht, na afloop van een avonddienst, het kamp afreed en daar oog in oog stond met een Russische auto met daarin Russische militairen. Ze waren onmiddellijk herkenbaar aan die grote petten. Hoeveel we wisten van deze (...) inspecties, is het toch schrikken wanneer je voor het eerst zo geconfronteerd wordt met je potentiële vijand."

Joanna Paszkiewicz-Jägers

Iedereen kent denk ik wel de ervaring dat het leven zich niet laat plannen. En dit geldt misschien nog wel meer voor de innerlijke weg naar binnen. Ingaand op de uitnodiging van onze Heer, Christus Jezus word ik al geruime tijd geleid door bovenstaande tekst uit psalm 143. Mijn eigen meer innerlijke weg begon met het mediteren met de mantra of het gebed, zoals John Main van WCCM voorstelde. Rond diezelfde tijd ben ik, vanuit een toch altijd latent aanwezig verlangen tot een meer monastiek leven, op mijn eigen "houtje-touwtje-manier" ook begonnen om te proberen te leven volgens de Regel van Benedictus, met behulp van boekje Wil Derkse: "Regel van Benedictus, Regel voor beginners." Het volhouden van beide disciplines is niet eenvoudig, want er zijn veel zaken die snel de aandacht opeisen en mij verleiden om in plaats van te gaan zitten mediteren of lectio divina te doen, juist wat anders te doen. De ervaringen die ik bij het gaan van deze weg opdeed, waren niet altijd eenvoudig en de oude woestijnvaders waarschuwden ook dat een onervaren mens zo'n weg niet alleen zou moeten gaan.

Na het overlijden van mijn man Andre nam ik deze raadgevingen van de oude vaders serieus en zocht iemand die mij wat verder kon helpen op mijn weg. En in 2013 kwam ik voor de meditatie bij zenlerares Tenjo terecht. De meditatietechniek binnen het zenboeddhisme sloot voor mij wel aardig aan bij het herhalen van de mantra van John Main. Binnen zen richt men de aandacht op de ademhaling en elke uitademing telt men. Men telt tot tien en begint dan weer opnieuw te tellen. Ik merkte dat deze manier mij verder en dieper bracht dan het herhalen van de mantra maranatha. Dit is natuurlijk een persoonlijke ervaring; voor anderen zal

het weer anders zijn.

Door mee te draaien binnen een zenboeddhistische gemeenschap raakte ik natuurlijk ook meer bekend met het boeddhisme. Ook hierin merkte ik door de zeer praktische raadgevingen onder andere in verband met het volgen van het achtvoudige pad hoe ik in het dagelijks leven anders met onder andere gedachten en emoties kon omgaan. Het leven volgens de Regel van Benedictus kreeg meer diepgang en via het boeddhisme begon ik een intensere band met Christus Jezus te ervaren, juist in mijn dagelijks leven, tijdens het doen van de afwas, het schoonmaken van het toilet, het wieden van onkruid.

Dan volgt er afgelopen jaar een diepe en intense ervaring tijdens een ochtendmeditatie. In die ervaring kwam sterk naar voren: unsui (=monnik/non) te worden bij Tenjo. Een unsui ontvangt binnen het zenboeddhisme een intensieve training van zo'n zes jaar. In overleg met Tenjo, zenmeester Juin Hogen, roshi en vooral ook na gesprek met +Joris Vercammen ga ik komende drie maanden proefdraaien en zal in het Dharmahuis van Tenjo mogen ervaren wat zo'n unsuitraining inhoudt. Dit houdt in dat ik dus niet bij onze eucharistievieringen kan zijn. Wél zal ik in december het vormsel van +Joris Vercammen mogen ontvangen.

De komende drie maanden zal ik tijdens de unsuitraining waarschijnlijk meer inzicht mogen ontvangen van de Heilige Geest over hoe ik vanuit Zijn aanwijzing tijdens de bovenstaande ervaring verder mag gaan op mijn weg. Ik zal jullie natuurlijk de komende maanden missen, maar voel me via Christus tegelijkertijd met jullie verbonden.

Gea de Vries-van Gunst

Aartsbisschop Vercammen was op zondag 22 december te gast in Groningen, waar druk gewerkt wordt aan de verbouw van het kerkgebouw en de aanbouw van nevenruimten van de Oud-Katholieke parochie. Tijdens een eenvoudige dienst werd de bouwplaats ingezegend en werd een "eerste steen" ingemetseld. Een loden koker met oorkonde heeft later nog een plek in de muur gekregen.

Het is voor het eerst sinds tientallen jaren dat de Oud-Katholieke parochie Groningen nu echt zicht krijgt op een eigen kerkgebouw, men hoopt in maart volgend jaar zover te zijn dat de eerste dienst gehouden kan worden in de vernieuwde kerk. Een mooi perspectief voor Groningen.

(www.okkn.nl 24-12-2013)

Thuis- en dakloos Bruin van der Duim

Ze zijn onder ons, de dak- en thuislozen. We komen ze tegen op straat in onze woonplaatsen. Ze liggen in een portiek. Ze staan bij een supermarkt. We geven ze een euro. Of niet. We kopen een straatkrant. Of niet. Gaan we met hen in gesprek? Verdiepen we ons in hun leven? Ooit genoot onze parochie onderdak in het Daklozencentrum in Groningen. Maar de daklozen zagen we nooit, die kwamen later op de dag.

Beeldend kunstenaar Bruin van der Duim zag ze wel. Dat kwam door zijn vrouw. Die had een advertentie gezien waarin vrijwilligers gevraagd werden voor een werkvakantie van een week in Het Passion, een diaconaal project in Hummerlo in de Achterhoek. Hier krijgen dak- en thuisloze mannen in een grote boerderij gedurende vier tot zes weken ruimte en rust om hun leven weer op de rails te krijgen. Zij worden daarbij

begeleid door een beheerdersechtpaar, professionele hulpverleners en een groot aantal vrijwilligers. "We kunnen dat in onze lange vakanties best eens doen," zei de vrouw van Van der Duim en aldus geschiedde.

Van der Duim raakte diep onder de indruk van de mannen die hij in Het Passion ontmoette en van de gesprekken die zij met hem voerden, van hart tot hart. Wat hem vooral bijbleef was de dunne lijn tussen een normaal bestaan en een leven als dakloze. Het kan iedereen overkomen. Een scheiding, verlies van een baan, gebeurtenissen die een mens uit balans brengen en in een vicieuze cirkel van schulden, drank en drugs doen belanden. De maatschappij is vaak genadeloos, ook als iemand buiten zijn schuld in de problemen is geraakt of als het gaat om iemand die het vermogen mist zich aan te passen.

Frituurvet en bleekwater

Voor zijn vrije tijd had Van der Duim zijn gitaar en tekenspullen meegenomen. Toen hij op een dag buiten zat te schetsen, vroeg een van de bewoners hem of hij hem wilde tekenen. De schets leek zo goed, dat anderen ook langs kwamen om zich te laten portretteren. Hij maakte twaalf schetsen. Hij gaf de tekeningen aan de mannen. Maar hij maakte ook kopieën, die hij mee naar huis nam. Daar vulde hij de schetsen in met gekleurde inkt. Maar hij vond ze zo te mooi, te glad. En dus gebruikte hij ook andere materialen. Toen hij de frituurpan schoonmaakte, kwam hij op het idee frituurvet te gebruiken. Frituurvet en inkt, dat verdraagt elkaar niet, dat gaat pellen. Verder bewerkte hij de tekeningen met bleekwater. Dat bijt uit. Zo komt de rauwe kant tot zijn recht.

Bruin van der Duim wist niet goed wat hij met de portretten moest. Hij

presenteerde ze op Facebook en nodigde belangstellenden uit ze onderdak te geven. De afgelopen jaar zijn ze al een aantal keren geëxposeerd, bijvoorbeeld op Open Monumentendag in de Doopsgezinde Kerk in Groningen, waar Van der Duim vertelde over de portretten en zijn ervaringen in het Passion, terwijl de portretten achter hem hingen. En zo ontmoeten wij deze mannen, door de ogen van Bruin van der Duim. Van hart tot hart. We worden geraakt door hun gezichten, doorgroefd, beschadigd. We zien hun kwetsbaarheid, hun wanhoop. Hun geschiedenis staat op hun gezicht geschreven en heel in het kort in woorden onder de portretten. De dunne lijn tussen "normaal" en dakloos. - Baan kwijt, drugs, vrouw en kinderen kwijt. - Autistisch, het lukt niet zonder structuur. - Drie keer een herseninfarct, kan geen baan meer krijgen. - Zwerver, leef van dag tot dag, ben de weg kwijt die ik niet eens ken.

Hoop

Er ook is hoop. Er is nog een dertiende tekening, groter dan de andere en de enige waarop iemand ten voeten uit is afgebeeld. Daarop staat een vrijwilliger, die eerder zelf als dakloze in Het Passion gezeten heeft. Een teken: wat ik kan, kunnen jullie ook. En ook de mannen zelf kijken naar de toekomst. - Het moet anders, het kan anders. - Ik weet nu wie ik ben. - Ik wil een weeshuis in Afrika gaan bouwen.

De ogen van de meeste geportretteerden zijn neergeslagen. "Ze kijken naar de tekening die ik maak," verklaart Bruin van der Duim. Ze kijken dus naar zichzelf, zoals ze gestalte krijgen onder de hand van de kunstenaar. De aandacht van de ander, van de kunstenaar, geeft hen aan zichzelf terug. "Een tekening is ook een teken," zegt Bruin van der Duim. Een

teken van aandacht. Een teken van leven: ik ben er nog. Eén van de mannen vroeg Van der Duim of hij de tekening aan zijn moeder wilde sturen, die hij tien jaar niet gezien had. Tekenen van leven ook naar ons, de toeschouwers. hier ben ik, hier zijn wij.

Blijven we toeschouwers? Of gaan we iets doen. Durven we in gesprek te gaan? Kunnen we als parochie iets betekenen? De Doopsgezinde Gemeente houdt maandelijks een maaltijd voor dak- en thuislozen: de Doperse Dis. die volledig draait op vrijwilligers en giften, net als Het Passion. Een gratis maaltijd is voor daklozen belangrijk, maar misschien is de aandacht voor hun verhaal, hun geschiedenis nog belangrijker. Wij hebben een aantal jaren sjaals, handschoenen en mutsen voor Groninger daklozen verzameld, maar daar zijn we mee gestopt. Misschien toch iets om weer op te pakken? Het is dan nog wel geen direct contact, maar het is toch iets.

De portretten zijn te zien op de website van Bruin van der Duim: <http://vanderduim-art.nl/thuis-en-dakloos/>. Maar "in het echt" zijn ze veel indrukwekkender. Mochten ze nog eens ergens in het noorden te zien zijn, dan laat ik u dat weten.

Adrie Paasen

Het is een beetje een vuistregel: hoe ouder een begraafplaats, hoe mooier ze is. Uitingen van rouw en eerbied voor de doden waren vroeger indrukwekkender dan nu: barokke grafmonumenten, treurende engelen, rijk versierde hekken zijn vooral op oude dodenakkers te vinden. En de tijd doet zijn werk: taxussen rijzen op, de takken van treurbeuken en –berken komen steeds lager en wijder te hangen, grafstenen verweren, graven raken overdekt met klimop. Dat er hier en daar een grafsteen gebroken, een vaas omgevallen, een tekst onleesbaar geworden is, versterkt het weemoedige waas van vergankelijkheid en verval alleen maar.

Op een wandeling door het Asser bos kwam ik terecht op de Zuiderbegraafplaats. Die lijkt op het eerste gezicht helemaal in dit plaatje te passen. Ze oogt ongeordend romantisch. Je waant je er in een Engels park. Tussen de bomen – kastanjes, eiken, platanen, linden, beuken - wandel je over slingerende paden langs de perken. De bodem onder de bomen is met mos bedekt. De meeste perken zijn open ruimten, begroeid met gras. Er zijn prachtige grafmonumenten te zien in een grote variatie zerken, tombes, kruisen, hekken, vervaardigd uit verschillende materialen.

Maar er is een verschil tussen romantisch verval en verloedering en dat laatste begrip is van toepassing op het oudste

gedeelte van de begraafplaats. Grafstenen hangen scheef, zerken zijn verzakt, kettingen verroest en gebroken, hier en daar verspreid liggen stukken grafsteen op de grond, namen zijn onleesbaar geworden.

En onkruid. Dat tiert alom. Het gras is op bepaalde plekken te hoog om er goed in te kunnen lopen, verroeste hekken omsluiten grote bossen wild groeiende planten en struiken; brandnetels schieten

tot schouderhoogte op uit de graven. Het is duidelijk: naar dit gedeelte van het kerkhof en naar de meeste graven die zich daar bevinden wordt niet meer omgekeken. De doden uit deze graven zouden met recht met Job kunnen klagen: “Opgehouden te komen zijn zij die mij het naast waren en die ik kende, zij zijn mij vergeten.”

Een mens sterft twee keer, de eerste keer lijfelijk, de tweede keer in de herinnering. Als niemand meer aan

je denkt, ben je pas echt helemaal weg. Een graf met je naam houdt de herinnering in stand. Maar als er niemand meer is die voor dat graf kan of wil zorgen, vervalt op den duur ook deze tastbare herinnering en wordt je naam uitgewist.

Is daarmee het laatste woord gezegd? Sommige gestorvenen of hun nabestaanden hebben een getuigenis achtergelaten, waaruit het geloof spreekt

dat de dood niet het laatste woord heeft: vaak citaten van of verwijzingen naar Bijbelteksten. Ik werd vooral geraakt door de tekst: "Ik weet dat mijn Verlosser leeft", de eerste zin van de belijdenis van Job, die volgt op zijn klacht over het feit dat niemand meer naar hem omkijkt. Ik citeer uit de Naardense Bijbel:

Ik weet mijn lossen leef
ten laatste zal hij opstaan over het stof

ook nadat mijn huid aldus is geschonden
ook beroofd van mijn vlees
zal ik God aanschouwen

die ik mij zal aanschouwen
mijn ogen zullen hem zien
en niet een vreemde
als mijn nieren zijn vernietigd in mijn schoot.

Adrie Paasen

Open Monumentendag in de Sint Martinuskerk

Op 9 september was het Open Monumentendag. Voor het eerst was onze kerk ook opengesteld. Het was best spannend: de "concurrentie" in stad en provincie was groot, onze kerk is niet echt een bekend monument en ligt toch een beetje excentrisch. Dit alles in aanmerking genomen waren we toch aangenaam verrast door het aantal bezoekers: 32.

Ze kwamen naar onze kerk om uiteenlopende redenen. Zo sprak ik iemand die onze kerk uit het verleden (Beijum, Engelbert) kende, en die benieuwd was naar onze nieuwe plek. Anderen vertelden dat zij vaak langs onze kerk kwamen en nieuwsgierig geworden waren. Ook was er iemand die nog nooit

van de Oud-Katholieke Kerk gehoord had en meer informatie over onze kerk wilde. Enkele bezoekers zeiden dat ze misschien wel eens een dienst zouden komen bijwonen.

De meeste mensen wilden wel met ons in gesprek, maar sommigen wilden alleen maar even kijken en hadden geen behoefte aan verdere informatie. Er was veel aandacht voor het liturgische meubilair en voor het orgel, dat door Bertha en Matthew bespeeld werd.

Er kwam ook een mevrouw langs namens Stichting Hoormij (www.stichtinghoormij.nl), die opkomt voor mensen met een gehoorandoening. Zij vroeg of er een ringleiding in onze kerk aanwezig was. Ik kon haar vertellen dat die er binnenkort komt. Op de website www.hoorwijzer.nl wordt een lijst bijgehouden van gebouwen waar een ringleiding aanwezig is. De stichting keurt en certificeert ringleidingen in openbare ruimtes en gebouwen en geeft informatie en advies bij de aanschaf van ringleidingen.

Het was een goede ervaring, die voor herhaling vatbaar is.

Adrie Paasen

Yes!! Over anderhalve maand mag ik weer “Weihnachts Plätzchen” bakken. Deze gezellige traditie ga ik zeker in ere houden. Jullie zullen het niet geloven, maar tijdens onze zomervakantie heb ik op een vlooienmarkt in Duitsland een heerlijk Kerstbakboek gekocht. Een van mijn zussen verklaarde me voor gek toen ik op een regenachtige zomerdag alvast wat inspiratie wilde opdoen. Gelukkig trek ik mij daar niets van aan. Ik heb dit recept gekozen om met jullie te delen.

Zimtsterne-Kaneelsterre

Voor het deeg:

- 250 gram fijne kristalsuiker
- 2 eiwit
- 2 tl citroensap
- rasp van 1/2 citroen
- 1 el gemalen kaneel
- 1 mespunt gemalen kruidnagel
- 125 gram gemalen amandelen
- 125 gram gemalen hazelnoten (Je kunt ook alleen gemalen amandelen of alleen gemalen hazelnoten gebruiken. Wat je zelf lekker vindt)

Bereidingswijze:

- Eiwit zeer stijfkloppen. Een paar druppels citroensap toevoegen. De suiker lepel voor lepel er voorzichtig doorheen mengen. 10 minuten lang blijven mixen. 3 tot 4 eetlepels van dit glazuurmengsel apart zetten in de koelkast.
- De oven op 170 graden voorverwarmen.
- Kaneel, kruidnagel, de citroenrasp en de gemalen noten door de rest van het eiwitmengsel scheppen. Mocht het deeg nog te plakkerig zijn een extra lepel gemalen amandelen toevoegen.
- Een werkblad (snijplank) met wat suiker bestrooien en het deeg uitrollen tot een dikte van ongeveer $\frac{3}{4}$ - 1 cm. Hier met een koeksteker stervormpjes uitsteken en deze op een bakblik leggen. Bestrijk de koekjes met de koud gezette glazuur.
- De koekjes 10-15 min bakken. De sterren horen licht en zacht te zijn.
- Hierna laten afkoelen op een rekje.

Veel bakplezier en eet smakelijk!

Marijn Scheijde-Albers

Vieringen

De parochie houdt elke 1e, 3e en evt 5e zondag van de maand haar vieringen om 11.00 tenzij anders aangegeven. De vieringen worden gehouden in de parochiekerk aan de Witte de Withstraat 2 te Groningen. Dit is ca.10 minuten lopen van station Groningen. Op zondag is er vrij parkeren in de straat. Ook is parkeergarage Westerhaven om de hoek.

Op de 2e en 4e zondag van de maand zijn er anglicaanse vieringen in ons kerkgebouw. Deze vinden plaats om 10.30. Meer informatie is te vinden op www.gracechurchgroningen.com.

Tevens zijn er op de 2e en 4e zondag van de maand oud-katholieke vieringen om 10.30 in de statie Twente. Meer informatie daarover is te vinden op www.twente.okkn.nl

Meditatie

Elke dinsdagavond is er de mogelijkheid om te mediteren in onze kerk van 19.30 tot 20.00 (inloop vanaf 19.15). Na de meditatie kunt u nog de completeen meebidden. Op de eerste dinsdag van de maand kan men blijven om even na te praten.

Zondag 29 oktober

Allerheiligen met Allerzielen (wit, met gedachtenis voor de overledenen)
1e lezing: Wijsheid 3, 1-9 blz. 548
2e lezing: Openbaring 7, 2-4 en 9-17 blz. 549
Evangelie: Matteüs 5, 1-12 blz. 550

Zondag 5 november

St. Willibrordus (wit)
1e lezing: Jesaja 52, 7-10 blz. 552
2e lezing: Hebreëen 13, 7-17 blz. 552
Evangelie: Matteüs 25, 14-34 blz. 553

Zaterdag 11 november

Parochiefeest: 40 jarig bestaan; Sint Maarten 14.30u
1e lezing: Jezus Sirach 29, 8-13
2e lezing: 1 Korintiërs 3, 10-23
Evangelie: Lucas 12, 33-37a

Zaterdag 11 november

Sint Maarten voor kinderen 17:00

Zondag 19 november

Zondag na Pinksteren 28 (groen, met gedachtenis voor de H. Profeet Obadja)
1e lezing: Ezechiël 34, 11-17 blz. 201
2e lezing: 1 Tessalonicenzen 4, 9-12 blz. 202
Evangelie: Matteüs 25, 31-46 blz. 202

Zaterdag 9 december

A Festival of Nine Lessons & Carols
St. Jozefkathedraal (Radesingel) 19.30u

Zondag 10 december

A Festival of Nine Lessons & Carols
Salvatorkerk (Van Starckenborgstraat) 19.30u

Zondag 17 december

Derde zondag van de Advent en bediening van het H. Vormsel (paars)
1e lezing: Jesaja 65, 17-25 blz. 213
2e lezing: 1 Tessalonicenzen 5, 12-24 blz. 214
Evangelie: Johannes 3, 22-30 blz. 214

Zondag 24 december 19:00u

Kinderkerstnacht

Zondag 24 december 21:30u

Kerstnachtmis (wit)
1e lezing: Jesaja 9, 1-6 blz. 19
2e lezing: Titus 2, 11-14 blz. 19
Evangelie: Lucas 2, 1-20 blz. 20

Carla van der Burg
Uitvaartverzorging

www.carlavanderburg.nl
Telefoon 050 3186636

*Samen.
Zorgvuldig.
Passend.*

Retouradres:
Witte de Withstraat 2A
9726 EC Groningen

